

Kjarnorkukøstur við Dounreay

— royndarboringar byrja í ár

— Vandí er fyrri at royndarboringar til ætlaða kjarnorkukøstin við Dounreay í Skotlandi byrja longu í ár, sigur Rose Young úr felagsskapinum NENIG, ið berjist móti ætlanunum at gera kjarnorkukøst í Skotlandi. Hon hevur júst vitjað í Føroyum og kunnað landsstýrið um støðuna. Edvard Jónson hevur tosað við Rose Young.

Vit prenta í dag 1. part av samrøðuni.

Rose Young, høvuðssamskiparin hjá felagsskapinum NENIG, ið berjist móti ætlanunum hjá bretska stjórnini um útbygging av kjarnorkuvirkinum í Dounreay og einum ætlaðum undirsjóvarkjarnorkukøsti har, hevur verið í Føroyum og m.a. hitt lögmann.

NENIG (Northern Europe Nuclear Information Group) hevur ein lykklaleiklut í upplýsingarvirkseminum um ætlanirnar viðvíkjandi Dounreay og eisini í samskipan av altjóðaligu móttøðuni móti hesum ætlanum. NENIG hevur havt eitt neyvt og sera gott samstarv við føroysku myndugleikarnar og við onnur lond í Norðuratlantshavinum. Síðalúrin hevur gjørt eina røð av samrøðum við Rose Young um teir ymsku spurningarnar kring Dounreay endurvinningsverkið, Sellafield kjarnorkuvirkið og bretska kjarnorkuindnaðin yvirhøvur. Hesar samrøður verða prentaðar í Síðalúrinum næstu vikurnar.

Royndarboringar

Rose Young greiddi fyrst frá, at bretska kjarnorkuráðið (UKAEA) hevur søkt um loyvi til royndarboringar í Dounreay og Sellafield við Írsku havið. Øll oyggjalondini í Norðuratlantshavinum hava mótmælt hesum ætlanum.

«Royndarboringararnar eru eitt lið í kanningini av ætlaða kjarnorkukøstinum hjá NIREX, ovasta myndugleikanum í bretska kjarnorkuindnaðinum», segði hon. «Planleggjarnarnevndin hjá Stýrinum fyrri skotska hálendið (Highland Regional Council) noktaði at geva loyvi til royndarboringararnar. UKAEA skeyt avgerðina inn fyrri skotska uttanríkisráðharran og hildið verður, at hann fer

at broyta hana til fyrirmin fyrri UKAEA. Tað er royndur lutur, at teir politisku myndugleikarnir hava altíð stuðlað kjarnorkuindnaðinum».

«Verður avgerðin broytt, kann væntast, at royndarboringararnar byrja seinni í hesum ári ella fyrst í næsta ári. Um tær geologisku umstøðurnar verða mettar at vera hóskandi til ein tilíkan køst, verður ein umsókn helst send um útbygging av kjarnorkukøsti í Dounreay aftan á mitt næsta ár».

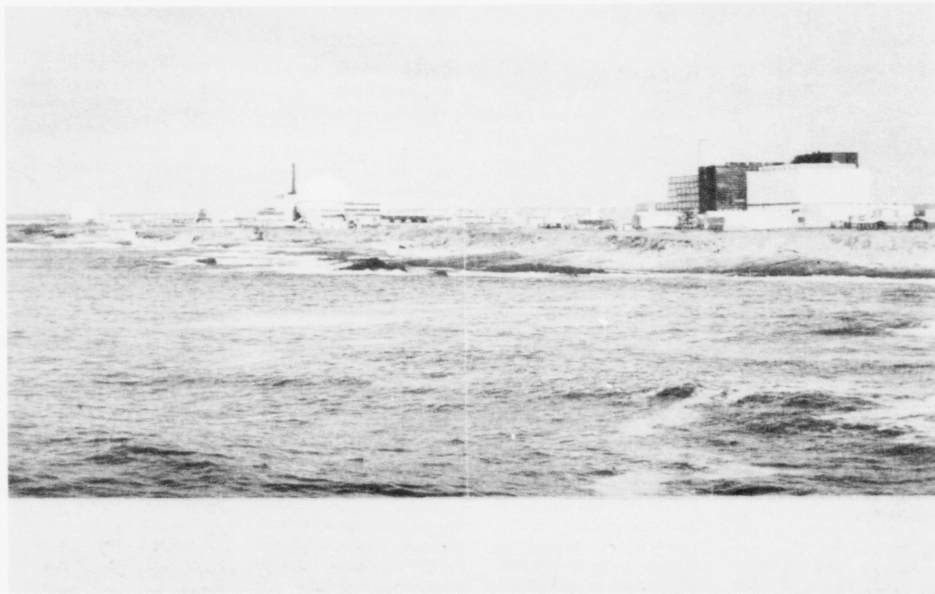
Nógv alternativ

Eru ongin alternativ til Dounreay? Hesum spurningi svarar Rose Young jättandi. «Tað eru í royndum nógv alternativ til Dounreay, men vit meta, at teir politisku fyrirminirnir (eitt nú at Dounreay liggur sera langt frá London) víga so tungt, at geologisku umstøðurnar ikki fara at verða mettar sum ein forðing fyrri einum kjarnorkukøsti í Dounreay», sigur hon.

Blandaðar kenslur eru millum lokalu íbúgvarnar og í Caithness-økinum, har Dounreay liggur. Rose Young sigur, at bóndurnir í økinum hava avgjørt at berjast móti hesi ætlan, meðan tekniska starvsliðið á kjarnorkustøðini í Dounreay stuðlar teimum. Økisráðið (Caithness District Council) fer at halda fólkaatkvøðu í Caithness, men dagurin fyrri hana hevur enn ikki verið ásettur. Helst fer atkvøðan fram í hesum mánaði. NIREX er longu byrjað at senda ókeypis bløð til íbúgvarnar í Caithness til at kunna teimum við síni sjónarmið.

Móttøðan veksur

«Í Noregi og aðrastaðni í Norðurlondum veksur móttøðan alsamt», segði Rose Young. «Nakrir

Dounreay, har ætlaði kjarnorkukøsturinn fer at liggja

norskir politiskir leiðarar komu til London í juli til at vitja NIREX og gera teimum greitt, hvat norðmenn halda um hesa óhugnaligu ætlan. Kam-

panjan í Noregi í summar gav sera góð úrslit. Norðmenn fingur góðar og greiðar upplýsingar um vandan og meira enn 20.000 mótmæliskort

Rose Young hevur greitt føroyingum frá ætlanunum at leggja kjarnorkukøst í Skotlandi

vóru send til bretska forsætisráðharran, Margaret Thatcher. Bretska sendistovan í Oslo hevur eisini verið fyrri atfinningum. PR-deildin hjá bretska sendistovuni hevur sagt, at tann møguleiki, at geislavirkið burturkast varð blakað á sjógv ikki longur var aktuallur. Hetta er ósatt. Ætlanir eru um at byggja undirsjóvarkøst nærri Caithness-strondini ikki langt frá Dounreay kjarnorkuvirkinum. Tað er møgulegt, at PR-deildin ikki hevði vitan um hetta og sostatt er ikki talan um teir hava beinleiðis roynt at villeiða fólk. NIREX-fólkini hava váttað, at tey stóð, tey helst vilja nýta til kjarnorkukøst, eru Dounreay og Sellafield.

Eru hesi stóð óhóskandi, verður køsturinn onkustaðni á suðurstrondini í Moray fjørðini millum Inverness og Buckie. Har halda teir at jarðfrøðiligu umstøðurnar eru til vildar. Ikki fleiri upplýsingar eru um hendan ætlaða køst, men greitt er kortini, at hann verður undir sjónum og at ein tunnil verður gjørdur til køstinur landi. Hesin sami háttur við at gera køstin kann verða nýttur í Dounreay. Tað er í hvussu so er greitt, at tað ger akkurat tað sama um Dounreay ella Moray Firth verða

nýtt — vandin fyrri Norðsjógvin er tann sami.

Beina fyrri burturkasti

Rose Young segði, at NENIG heitir á allar stjórnir og felagsskapir í Norðurlondum at vísa samstøðu og í prinsippinum mótmæla, at køstur verður bygdur undir ella nærri Norðsjónum.

«Nýggjar kunngerðir frá Dounreay hava víst, at gjørligt er at nýta teknisku ekspertisuna hjá starvsfólkunum á støðini uttanfyrri kjarnorkuindnaðin. Visindafólk í Dounreay hava gjørt eina ætlan, har beinast kann fyrri eitrandi burturkasti, t.d. PCB, uttan at vandi er fyrri at onnur eitrandi evni verða framleidd. Tað er avgjørt møgulegt, at eitt stórt virki sjótt verður bygt fyrri at menna hesa teknifrøði. Kanska verður hetta virki bygt í Dounreay og burturkastið verður flutt har. Hetta vísir á, at Dounreay virkið hevur eina framtíð uttanfyrri kjarnorkuindnaðin. Tað at kanningararbeiðið vegna endurvinningsverkið verður steðgað tyðir sostatt ikki, at arbeiðspláss fara fyrri skeytið í Dounreay», segði Rose Young at enda.

etj-

Framhald